

Wyższa Szkoła Technologii Informatycznych w Katowicach

REFERAT PRACY DYPLOMOWEJ

Temat pracy: Śląskie obrzędy ludowe – fotoreportaż jako dokumentacja zachowań społeczno kulturowych

Autor: Iwona Rupik

Promotor: dr hab. Tomasz Jędrzejko

Kategorie: fotoreportaż

Słowa kluczowe: fotografia, obrzędy, Śląsk

1. Cel i podstawowe założenia

Celem mojej pracy było stworzenie reportażu fotograficznego obrzędów w województwie śląskim, który może w doskonały sposób oddać specyfikę, jak również bogactwo kultury obrzędowej tego regionu. Fotoreportaż jest niezastąpionym narzędziem do zachowania dziedzictwa kulturowego. Śląsk, będący obszarem o głęboko zakorzenionej historii i kulturze, kryje w sobie niezwykle bogactwo tradycji i obrzędów ludowych. Te przekazywane z pokolenia na pokolenie obrzędy nie tylko stanowią integralną część dziedzictwa kulturowego, ale także odzwierciedlają tożsamość regionu i siłę społeczności. W moim fotoreportażu starałam się uchwycić tę silną więź społeczności, która wzmacnia się poprzez celebrowanie obrzędów. Fotoreportaż jako narzędzie dokumentujące kulturę ma na celu zarejestrowanie w

kadrze historii, tradycji oraz emocji, które są nierozłącznie związane z obrzędami, które kształtują tożsamość kulturową regionu.

2. Realizacja projektu

Śląsk to obszar o bogatym dziedzictwie kulturowym, której obrzędowość jest przekazywana z pokolenia na pokolenie. Fotoreportaż może być doskonałym środkiem do dokumentowania i uwieczniania celebracji wydarzeń, które mogą zanikać w wyniku zmian społecznych i kulturowych.

Głównym celem pracy była dokumentacja fotograficzna wybranych obrzędów na Śląsku, która przedstawi charakter obrzędów w tym regionie, jak i emocje, wspólnotę uczestników wydarzenia.

Realizacja projektu rozpoczęła się od wyboru fotografowanych obrzędów, której proces był przemyślany i opierał się na głębokim znaczeniu tradycji regionu.

Po wyborze konkretnych obrzędów rozpoczęto przygotowania do ich fotografowania, co obejmowało ustalenie terminów, lokalizacji oraz nawiązanie kontaktu z organizatorami.

Po przeprowadzeniu fotoreportaży każdego z obrzędów materiały zostały poddane obróbce końcowej w programie Adobe Photoshop. Etap ten umożliwił udoskonalenie i poprawę ostatecznych efektów, by jak najlepiej móc ukazać atmosferę wydarzeń.

3. Produkt końcowy

Jako formę przekazu realizacji pracy praktycznej zostało wybrane stworzenie albumu fotograficznego, w którym oprócz fotografii znalazły się także opisy każdego z obrzędów. Dzięki albumowi fotograficznemu udało się stworzyć spójną narrację wizualną, prezentującą kluczowe momenty danego obrzędu, jego uczestników oraz ich emocje. Album zachęca widza do eksploracji znaczeń i umożliwia głębsze zrozumienie społecznego kontekstu danej uroczystości. Album stanowi stałą formę

dokumentacji, która może być przekazywana przez wiele pokoleń, dzięki czemu wartość i znaczenie obrzędów na Śląsku może być zachowana na lata.

Format zastosowany w projekcie albumy ma wymiary 20 cm x 20 cm, co zapewnia korzystny rozmiar, który zarazem jest praktyczny i wizualnie estetyczny, zapewnia on wygodę dla odbiorcy podczas przeglądania albumu.

Układ albumu fotograficznego cechuje się przejrzystymi rozwiązaniami. Składa się z fotografii dokumentujących obrzędy na Śląsku, uzupełnionych stronami zawierającymi krótkie teksty. Każdy rozdział poświęcony jest innemu obrzędowi, co pozwala na przejrzyste zaprezentowanie bogactwa kultury regionu. Zdjęcia zawarte w albumie wyróżniają się charakterystyczną kolorystyką, która oddaje atmosferę śląskich obrzędów.

Produktem finalnym jest album fotograficzny, którego rozkładówki oraz mockupy zostały przedstawione poniżej.

BARBÓRKOWE BUDZENIE NA NIKISZOWCU

Barbórka to jeden z najważniejszych dni tradycyjnego śląskiego kalendarza. Do dzisiaj zachowały się tradycje z nim związane. Górnicy często organizują także prze-marsze przez swoje miejscowości, a także tzw. pobudki górnicze. O poranku budzą mieszkańców dźwiękami przyzakładowych orkiestr dętych, maszerując kolejnymi ulicami i odwiedzając miejsca zamieszkania dyrektorów zakładu. Jedną z najpopularniejszych „pobudek barbórkowych” co roku można podziwiać na Katowickim Nikiszowcu. Tam orkiestra dęta KWK „Wieszczok” w odświętanych górniczych mundurach maszeruje przez osiedle o poranku od dziesiątek lat.

18 | (nie)zapomniane | BARBÓRKA

"PRECZ ZIMO ZŁA"

Topienie Marzanny jest jednym z najbardziej barwnych i symbolicznych obrzędów ludowych witających wiosnę. Topienie bądź palenie marzanny symbolizującej zimą, zło i śmierć, które w nowym roku należało wyrzucić ze wsi wiązało się z radosnym oszakiem, który śpiewając chłodzi baranym korowodem, by spalić w ognisku marzannę, po czym udaje się do zagrody sołtysa, gdzie udekorują chłapkę gólkami, czyli przystrojonym zielonym drzewkiem, symbolizującym nadzieję wiosny.

76 | [nie]zapomniane | marzanna i goik

10 | [nie]zapomniane | dożynki

11 | [nie]zapomniane | dożynki

4. Informacje o możliwości wykorzystania / wykorzystaniu pracy

Przygotowany album może być wykorzystany jako materiał reklamowy Śląska, która prezentować będzie bogactwo kultury i tradycji regionu, album może przyciągnąć uwagę potencjalnych turystów, mieszkańców oraz osób zainteresowanych dziedzictwem kulturowym. Album może być wykorzystany jako materiał dydaktyczny do nauki o kulturze i tradycjach Śląska w szkołach, uniwersytetach czy ośrodkach kulturalnych. Może służyć jako narzędzie do pogłębienia wiedzy na temat obrzędów ludowych i ich znaczenia dla społeczności.